

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Viken fylkeskommune

For 2020

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra:

Viken fylkeskommunen har i 2020 jobbet med å lage ny anskaffelsesstrategi. Mål og tiltak i strategien knyttet til etisk handel skal legge føringer for hvordan vi skal jobbe med dette området de neste fire årene. Viken fylkeskommune har som mål å fremme respekt for grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter samt god dyrevelferd. For å få til dette må vi ha fokus på gode interne rutiner ved gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av kontrakter, samt kompetanseheving hos ansatte i anskaffelsesavdelingen. Etisk handel Norge vil bli en viktig støttespiller i dette arbeidet.

Raymond Bråten
Anskaffelsesdirektør
Viken fylkeskommune

Om virksomheten:

Navn:

Viken fylkeskommune

Antall ansatte:

11 788

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

10 626 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

7

Hvilke varer som omfattes:

Matvarer (tomat og salat), kaffe, kakao, møbler

Antall leverandører:

7

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

44 400 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Andrea Hårberg Rabben

Stilling: Juridisk rådgiver

Epost: andreara@viken.no

Telefon: 47681458

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2020

“Viken fylkeskommune skal fremme respekt for grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter samt god dyrevelferd”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Bidra videre inn i EHNs samarbeids- og koordineringsprosjekt	To deltakere fra anskaffelsesavdelingen deltar i kategoriteam for mat og drikke, herunder avtaleansvarlig for rammeavtaler på mat og drikke.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Kjøpe rettferdig handel-sertifiserte produkter der dette er tilgjengelig
Forbedre skriftlige rutiner for å ivareta respekt for grunnleggende menneskerettigheter, jf. Anskaffelsesloven § 5 og FNs veiledende prinsipper.
Ansatte i anskaffelsesavdelingen skal gjennomgå grunnkurs i etisk handel
Samarbeide med andre offentlige oppdragsgivere for å harmonisere rutiner, retningslinjer, krav og kontraktsoppfølging knyttet til etisk handel
Viken fylkeskommune skal ikke kjøpe varer eller tjenester som er produsert i/på områder okkupert i strid med folkeretten. Aktuelle leverandører skal redegjøre for at de tilfredsstillir disse kravene.
Stille krav til dyrevelferd i relevante anskaffelser, jfr Lov om dyrevelferd

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Arbeidet med etisk handel er forankret i anskaffelsesstrategien, som skal vedtas i februar 2021. Her er det oppstilt et overordnet mål om at Viken fylkeskommune skal fremme respekt for grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter samt god dyrevelferd. Strategien har vært på høring i alle rådsområder i fylkeskommunen, og har således god forankring i organisasjonen. Strategien behandles av fylkestinget 18. februar 2021.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Viken fylkeskommunes har i 2020 jobbet med å utarbeide ny anskaffelsesstrategi. For rapporteringsåret 2020, var fylkeskommunens mål for arbeidet med etisk handel å bidra videre inn i EHNs samarbeids- og koordineringsprosjekt. Det er satt på en ekstra ressurs i dette arbeidet i 2020, men prosjektet har hatt liten fremdrift på grunn av pandemistuasjonen blant annet.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Arbeidet med etisk handel rapporteres i fylkeskommunal årsrapport.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Ansvar for rutiner og retningslinjer knyttet til etisk handel ligger hos Seksjon for fagutvikling og -støtte i Anskaffelsesavdelingen. Videre er det én ressurs som har ansvaret for å følge opp medlemskapet i Etisk handel Norge, herunder årlig rapportering. To ressurser har ansvaret for å delta i prosjektet "Bærekraft 17".

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Anskaffelsesavdelingens ansatte har alle etiske kontraktsvilkår i sine avtaler, og har ansvaret for å følge opp disse.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Fylkeskommunen er deltaker i "kategoriteam for mat og drikke" i EHN sitt samordnings- og koordineringsprosjekt. Tre av de ansatte i fylkeskommunen (seksjon varer) har også deltatt på kurs i regi av Etisk Handel Norge om temaet aktsomhetsvurderinger.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Det foretas en kontinuerlig vurdering av dette. Viken fylkeskommune har tiltak i anskaffelsesstrategi om at ansatte i anskaffelsesavdelingen skal gjennomføre kurs i etisk handel.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Anskaffelsesavdelingen benytter et foranalyzedokument i planleggingen av anskaffelsen. I dette dokumentet må innkjøperen m/faggruppe ta stilling til om det skal stilles særlige krav til etisk handel i den enkelte konkurranse. Foranalysedokumentet skal fylles ut i alle del III-anskaffelser, samt del II-anskaffelser på områder med risiko for brud på krav til samfunnsansvar. Viken har ikke skriftlige rutiner eller maler for kontraktoppfølging av etisk handel, men etter planen skal rutine for etisk handel i anskaffelser og kontraktoppfølging komme frem av anskaffelsesstrategien som skal vedtas i 2021.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Leie av kaffemaskiner og vannkjølere til Viken fylkeskommune, og kjøp av kaffe, kakao og melkeprodukter	Rammeavtale	1			Ja
Skolemøbler til Drammen VGS (DPS)	Engangskjøp	1			Ja
Møbler til Ringerike VGS (DPS)	Engangskjøp	1			Ja
Møbler til Strømmen VGS (DPS)	Engangskjøp	1			Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Etisk handel Norge sin mal benyttes.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Frukt og grønt, spesielt salat og tomat.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Gjennom deltakelse i Bærekraft 17 - Kontraktsteam Mat og drikke, har vi gjennomført møter med Vikens tre største leverandører av fersk frukt og grønt. Oppfølgingen omhandlet spesielt leverandørkjeden av salat og tomat, og forskjellene på leverandørkjedene for norsk og import. Møtene var også innom hvordan leverandørene følger opp sine underleverandører dersom det oppdages avvik på sosiale forhold hos produsenter, og hvordan ansvarsforholdene i kjeden fordeler seg.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

3

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Generelt har Viken erfart at det er vanskelig å få gode svar på hvordan forholdene i verdikjeden er, spesielt lengst ned i kjeden. Det oppleves også som utfordrende å vite når man skal etterspørre mer informasjon fra leverandør, og vurdere hva slags dokumentasjon som er bra nok. Det er også ulikt kunnskapsnivå blant leverandørene som gjør det vanskelig å følge opp på en god måte.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Gjennomført kurs i aktsomhetsvurderinger	Økt kunnskap knyttet til etisk handel	Ansatte i anskaffelsesavdelingen
Oppstilt etisk handel som tema i anskaffelsesstrategi	Fokus på etisk handel ved gjennomføring av anskaffelser	Ansatte i Viken fylkeskommune

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Anskaffelsesstrategien gjøres tilgjengelig på intranettet, og inneholder tiltak vedrørende etisk handel. Budskapet kommuniseres i linja og med innkjøpskontakter på virksomhetene.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Dette kommuniseres gjennom fylkeskommunnens årsrapport.

Kontakt:

Viken fylkeskommune

Andrea Hårberg Rabben

andrea@viken.no

47681458